

**T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı**

**HAVA YOLU TAŞIMACILIĞI
TEHLİKELİ MADDELER KURALLARI
KURS PROGRAMI**

**ANKARA
2010**

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

SAYI: 31	TARİH: 05.05.2010	KONU: Hava Yolu Taşımacılığı Tehlikeli Maddeler Kuralları Kurs Programı
ÖNCEKİ KARARIN		
SAYI: 178	TARİH: 27.05.2005	

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün 08.04.2010 tarihli ve 2889 sayılı teklif yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen **Hava Yolu Taşımacılığı Tehlikeli Maddeler Kuralları Kurs Programı** nın ekli örneğine göre kabulü,

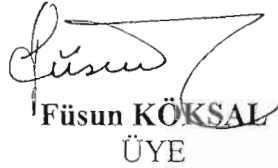
Kurulumuzun 27.05.2005 tarihli ve 178 sayılı Kararıyla kabul edilen **Tehlikeli Maddeler Kurs Programı** nın uygulamadan kaldırılması,

kararlaştırıldı.

Nimet ÇUBUKÇU
Millî Eğitim Bakanı

Merdan TUFAN
Kurul Başkan V.

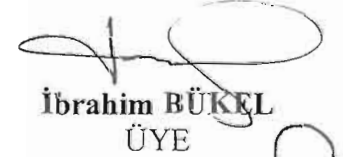

Ömer ÖZCAN
ÜYE

Füsun KÖKSAL
ÜYE

Ahmet SÖNMEZ
ÜYE

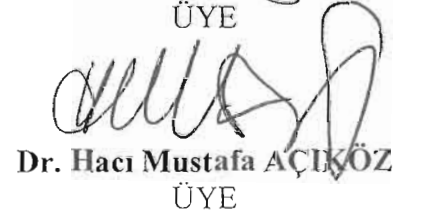

Ahmet Ergun BEDÜK
ÜYE

Züheyr YILMAZ
ÜYE

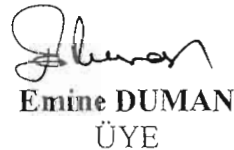

İbrahim BÜKEL
ÜYE

Halil AŞICI
ÜYE

Dr. Vahap ÖZPOLAT
ÜYE

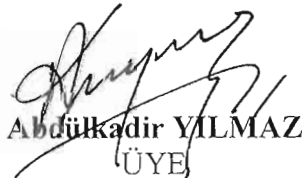

Dr. Hacı Mustafa AÇIKÖZ
ÜYE

Sami ZEYBEK
ÜYE

Emine DUMAN
ÜYE

Nihal COŞKUN
ÜYE

İrfan COŞKUN
ÜYE

Abdülkadir YILMAZ
ÜYE

Aslı ÇETİNER

HAVA YOLU TAŞIMACILIĞI TEHLİKELİ MADDELER KURALLARI KURS PROGRAMI

- 1. KURUMUN ADI** :
- 2. ADRESİ** :
- 3. KURUCUNUN ADI** :
- 4. PROGRAMIN ADI** : Hava Yolu Taşımacılığı Tehlikeli Maddeler Kuralları
- 5. PROGRAMIN DAYANAĞI** : 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği, 05.05.2005 tarih ve 24 sayılı Kurul Kararıyla kabul edilen "Özel Kurslar Çerçeve Programı", Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Eğitim Talimatı (SHT-Eğitim), Tehlikeli Maddelerin Hava Yolu ile Taşınması Talimatı (SHT-18)'na göre hazırlanmıştır.
- 6. PROGRAMIN SEVİYESİ** : En az ortaöğretim mezunu yetişkinler düzeyinde hazırlanmıştır.

7. PROGRAMIN AMAÇLARI

Bu program ile kursiyerlerin;

- a) Havacılık sektöründe tehlikeli maddeler taşımacılığı ile ilgili ulusal ve uluslararası prosedürleri kavramaları,
- b) Tehlikeli maddeleri tanımaları,
- c) Tehlikeli maddelerin sınıflandırma, tanımlama, paketleme, işaretleme, etiketleme, dokümantasyon, handling (kabul, depolama, yükleme ve boşaltma) kurallarını kavramaları,
- ç) Tehlikeli maddelerin taşımaya hazırlanması ve kabulü aşamasındaki güncel kuralları doğru uygulayarak uçuş emniyetini sağlamaları beklenmektedir.

8. PROGRAMIN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

- a) Bu program hava yolunun veya yetkili handling acentesinin tehlikeli maddeler kabulünde çalışan/çalışacak olan personelinin, tehlikeli madde göndericilerinin ve gönderici adına işlem yapabilecek kişilerin, hava yolunun COMAT (şirket malzemesi) olarak tehlikeli madde gönderisi hazırlayan/hazırlayacak olan personelinin, paketleyicilerin ve lojistik sektöründe hava kargo acentesi olarak faaliyet gösteren şirketlerde çalışan/çalışacak olan (gönderici adına işlem yapacak) ilgili personelin yetiştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Program çerçevesinde yetiştirilecek olan personel ve kişilerin ulusal ve uluslararası sivil havacılık otoritelerinin, Uluslararası Hava Taşıma Birliğinin koymuş olduğu kurallar hakkında bilgilendirilerek uçuş emniyetinin sağlanması ve verilmesi gereken havacılık hizmetinin bu kurallar çerçevesinde belirlenmiş standartlarda olması şartı, programın hazırlanma gerekçesini oluşturmaktadır.
- b) Hava taşımacılığının sürekli gelişen ve değişen bir sektör olması nedeniyle tehlikeli maddelerin hava yolu ile taşınmasıyla ilgili kurallar da Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu (ICAO) ve buna bağlı olarak Uluslararası Hava Taşıma Birliği (IATA) tarafından sürekli güncellenmektedir. Bu nedenle ulusal ve uluslararası sivil havacılık otoritelerinin, Uluslararası Hava Taşıma Birliğinin koymuş olduğu kurallar çerçevesinde tehlikeli maddelere yönelik eğitimin 2 yılda bir tazelenmesi gerekmektedir. Kurs sonunda yapılacak sınavda başarılı olunması hâlinde alınacak sertifikanın geçerliliği 2 yıldır. Sertifikanın sürekliliğinin sağlanması için süre dolmadan kursun tazelenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu program kapsamında temel ve tazeleme olmak üzere 2 ayrı kurs düzenlenecektir.
- c) Güncel tehlikeli madde taşıma kurallarının bilinmesi ve bu kurallara uygun işlemler yapılarak tehlikeli maddelerin diğer madde gönderilerinden farklı şekilde işlemlere tabi tutulmasıyla yolcular ve yükler hava yolu ile güvenli bir şekilde taşınır. Aynı zamanda bu kurslara katılan ve başarılı olup sertifika sahibi olan bireyler, tehlikeli madde gönderileri yapan hava kargo acentelerinde, tehlikeli madde taşıması yapan hava yolu şirketlerinde ve hava yollarına hizmet veren handling firmalarında görev alabilecek düzeyde yetişmiş olduklarından uçakların, taşınan malların ve

seyahat eden yolcuların can ve mal kaybını önlemeye yönelik olarak topluma yararlı bir hizmetin verilmesine katkıda bulunmuş olurlar.

- ç) Konuların öğretiminde; anlatım, günlük hayattan örnekler, soru-cevap, problem çözme, gösterip yaptırma, tartışma, uygulamalı alıştırma, örnek olay çözümü gibi yöntem ve tekniklerden faydalanılır.
- d) Konular birbirinin ön şartı olacak şekilde sıralanmıştır.
- e) Programın içeriği; tehlikeli madde kurallarının felsefesi, tehlikeli maddelerin tanıtımı, paketlenmesi, işaretlenmesi, etiketlenmesi, dokümanlarının hazırlanması, kabulü, depolanması, yüklenmesi ve boşaltılması ile acil durumda alınması gereken önlemler gibi konuları kapsamaktadır.

9. PROGRAMIN SÜRESİ

• Tehlikeli Maddeler Kuralları Kursu

- a) Günlük ders saati : 7 saat
- b) Toplam süre : 7½ iş günü x 7 saat = 53 saat

• Tehlikeli Maddeler Kuralları Tazeleme Kursu

- a) Günlük ders saati : 8 saat
- b) Toplam süre : 5 iş günü x 8 saat = 40 saat

10. PROGRAM İÇERİĞİNİN TOPLAM KURS SÜRESİNE HAFTALIK DAĞILIMI

HAVA YOLU TAŞIMACILIĞI TEHLİKELİ MADDELER KURALLARI KURSU

1. HAFTA

1.GÜN

- KURALLARIN TARİHÇESİ, FELSEFESİ VE UYGULANMASI
 - a) Kuralların Tarihçesi
 - b) Tehlikeli Madde Kurallarının Gerekliliği
 - c) Güncel IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabının Tanıtımı ve Kullanımı
 - ç) Tehlikeli Maddenin Tanımı
 - d) IATA Tehlikeli Madde Kurallarının Temeli
 - e) Ülke ve Taşıyıcı Kısıtlamalarının İncelenmesi
 - f) Kuralların Uygulanması
 - g) Göndericinin Sorumlulukları
 - ğ) Taşıyıcının Sorumlulukları
 - h) Eğitim Gereklilikleri (IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 1.5.A Tablosu ve 1.5.B Tablolarının Kullanımı ve Açıklaması, Tehlikeli Maddeler Tazeleme Gerekliliği, Sınav Zorunluluğu ve Eğitim Kayıtlarının Saklanması)
 - ı) Tehlikeli Maddelerin Güvenliği
- LİMİTLER
 - a) Kesinlikle Taşınması Yasak Olan Tehlikeli Maddeler
 - b) Gizli Tehlikeli Maddeler
 - c) Yolcu ve Ekip Beraberinde İzin Verilen Tehlikeli Maddeler
 - ç) Hava Postasındaki Tehlikeli Maddeler
 - d) Taşıyıcının Mülkiyetindeki Tehlikeli Maddeler
 - e) Hava Kargosu Olarak Taşınmasına İzin Verilen Tehlikeli Maddeler
 - f) İstinai Miktardaki Tehlikeli Maddelerin Taşınması
 - g) Sınırlandırılmış Miktardaki Tehlikeli Maddenin Taşınması
- SINIFLANDIRMA VE TANIMLAMA
 - a) 9 Sınıfın Tanımlanması
 - b) Kitabın Kullanımı ile İlgili Alıştırmalar

- c) Bulaşıcı Maddelerin Tanımlanması ve Sınıflandırılması
- ç) Uygun Gönderi Adı (PSN), Birleşmiş Milletler (UN) Numarası ve Tanımlama Numarasının (ID) Açıklanması, Tehlikeli Maddeleri Tanımlamadaki Roller
- d) IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 4.2 ve 4.3 Listelerinin Kullanımı
- e) 4.2 Listesinde UN/ID Numarası ve PSN Bulmaya Yönelik Alıştırmalar
- f) 4.2 Listesinde Paket Talimatı Tespiti
- g) Özel Şartlar ve Acil Durum Cevap Rehberi Kodunun Açıklaması
- ğ) 4.2 Listesini Kullanarak Madde Miktarına Göre Paket Talimatı Tespiti ve Özel Şartlara Yönelik Alıştırmalar

2.GÜN

1. PAKETLEME

- a) Paketleme Felsefesi
- b) Tehlikeli Madde Paket Örnekleri ve UN Paket Performans Testleri
- c) Genel Paketleme Gereklilikleri, Paketleme Yöntemleri
- ç) UN/ICAO Paketleri, Paket Talimatları ve Örnekler
- d) Sınırlanmış Miktar Paketleri, Paket Talimatları ve Örnekler

2. İŞARETLEME VE ETİKETLEME

- a) UN/ICAO Paket İşaretleri ve Alıştırmalar
- b) Paket Kullanım İşaretleri
- c) 9 Sınıfın Risk Etiketlerinin Tanıtımı
- ç) Tehlikeli Madde Handling Etiketlerinin Tanıtımı
- d) Etiketlerin Yapıştırılması ve Yeri Konusunda Açıklamalar
- e) Paket Kullanım İşaretleri ve Etiketlemeye Yönelik Alıştırmalar

3.GÜN

1. DOKÜMANTASYON

- a) Gönderici Beyan Formunun (Deklarasyon) Tanıtımı, Doldurulması ve Alıştırmalar
- b) Konşimento (Airwaybill)'nun Tehlikeli Madde Gönderilerini İlgilendiren Bölümlerinin Girişleri ve Alıştırmalar
- c) Kontrol Listesi (Check List) Kullanımı ve Gönderi Kontrolü
- ç) Gönderi Alıştırmaları (Kontrol Listesi Kullanılarak)

4.GÜN

1. DOKÜMANTASYON

- a) Gönderi Alıştırmaları (Devam) (Kontrol Listesi Kullanılarak)

2. PAKET GRUPLARININ SAPTANMASI VE İSİM OLUŞTURMA

- a) Paket Gruplarının Tespiti (Sınıf 3, Bölüm 6.1 ve Sınıf 8) ve Örnekler
- b) Uygun Gönderi Adı (PSN) Oluşturma Yöntemleri ve Alıştırmalar
- c) Birden Fazla Riske Sahip Maddelerin Asıl Risk, Yan Risk , Paket Grubu Tespiti, İsim Oluşturma Yöntemleri ve Alıştırmalar

5.GÜN

1. FARKLI TEHLİKELİ MADDELERİN BİR DIŞ KAP İÇİNDE TAŞINMASI

- a) Genel Kurallar
- b) Miktar (Q) Hesabı ve Miktar Hesabı Gerektirmeyen Durumlar
- c) IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 9.3.A Tablosu'nun Kullanımı
- ç) Etiketleme, İşaretleme ve Deklarasyon Kuralları
- d) Gönderi Alıştırmaları (Kontrol Listesi Kullanılarak)

2. BÜTÜNLEŞİK PAKET (OVERPACK)
 - a) Genel Kurallar
 - b) Etiketleme, İşaretleme ve Deklarasyon Kuralları
 - c) Gönderi Alistirmaları (Kontrol Listesi Kullanılarak)
3. İSTİSNAİ MİKTARDAKİ TEHLİKELİ MADDEİN TAŞINMASI
 - a) Uygulanabilirlik ve İstisnai Miktarda Taşınmasına İzin Verilen Tehlikeli Maddeler
 - b) Taşıma Limitleri; IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 2.7.A Tablosu'nun Kullanımı ve Örnekler
 - c) Paketleme, İşaretleme, Dokümantasyon ve Handling Kuralları
 - ç) Alistirmalar

2. HAFTA

6.GÜN

- RADYOAKTİF MADDELER
 - a) Tanım ve Genel Bilgilendirme
 - b) Sınıflandırma, Uygun Gönderi Adı (PSN) ve Birleşmiş Milletler (UN) Numarası Tanımları
 - c) Paketleme Yöntemleri
 - ç) İşaretleme ve Etiketleme Yöntemleri
 - d) Taşıma İndeksleri ve Kategori Tespitleri
 - e) Dokümantasyon Gereklilikleri
 - f) Gönderi Alistirmaları (Kontrol Listesi Kullanılarak)

7.GÜN

1. RADYOAKTİF MADDELERİN İSTİSNAİ PAKETLERİ
 - a) Genel Bilgilendirme
 - b) İstisnai Miktar Paket Çeşitleri
 - c) İşaretleme, Etiketleme ve Dokümantasyon Gereklilikleri
 - ç) Alistirmalar
2. TEHLİKELİ MADDELER İLE İLGİLİ ACİL DURUM HAREKETLERİ
3. GENEL TEKRAR
4. TEHLİKELİ MADDELERİN HANDLINGİ (SADECE TAŞIYICI PERSONELİNE)
 - a) Kabul İşlemleri
 - b) Depolama Prosedürleri
 - c) Yükleme Prosedürleri
 - ç) NOTOC (Notification to Captain) – Kaptana Bildirim

8.GÜN

- FİNAL SINAVI

Not: Kursun 7. günü, 3 ve 4. bloklar sadece taşıyıcı veya onun adına çalışan handling personeli için zorunlu olan "handling prosedürlerini" içeren bölümdür. Acente personeli ve göndericiler için katılım zorunlu değildir.

HAVA YOLU TAŞIMACILIĞI TEHLİKELİ MADDELER KURALLARI TAZELEME KURSU

1. HAFTA

1.GÜN

1. UYGULAMA
2. LİMİTLER
3. SINIFLANDIRMA VE TANIMLAMA
 - a) IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 4.2 ve 4.3 Listelerinin Kullanımının Hatırlatılması
 - b) Paket Adedi Bulma Çalışmaları (4.2 Listesi Kullanılarak)

4. PAKETLEME

- a) Genel Paketleme Gereklilikleri, Paketleme Yöntemleri
- b) UN/ICAO Paketleri, Paket Talimatları ve Örnekler
- c) Sınırlandırılmış Miktar Paketleri, Paket Talimatları ve Örnekler

2.GÜN

1. İŞARETLEME VE ETİKETLEME

- a) UN/ICAO Paket İşaretleme ve Alıştırmalar
- b) Paket Kullanım İşaretleri
- c) 9 Sınıfın Risk Etiketlerinin Hatırlatılması
- ç) Tehlikeli Madde Handling Etiketlerinin Hatırlatılması
- d) Paket Kullanım İşaretleri ve Etiketlemeye Yönelik Alıştırmalar

2. DOKÜMANTASYON

- a) Gönderici Beyan Formunun (Deklarasyon) Doldurulması ve Alıştırmalar
- b) Konşimento (Airwaybill)'nin Tehlikeli Madde Gönderilerini İlgilendiren Bölümlerinin Girişleri ve Alıştırmalar
- c) Kontrol Listesi (Check List) Kullanımı ve Gönderi Kontrolü
- ç) Gönderi Alıştırmaları (Kontrol Listesi Kullanılarak)

3. PAKET GRUPLARININ SAPTANMASI VE İSİM OLUŞTURMA

- a) Paket Gruplarının Tespiti (Sınıf 3, Bölüm 6.1 ve Sınıf 8)
- b) Birden Fazla Riske Sahip Maddelerin Asıl Risk, Yan Risk, Paket Grubu Tespiti, İsim Oluşturma Yöntemleri ve Alıştırmalar

3.GÜN

1. FARKLI TEHLİKELİ MADDELERİN BİR DIŞ KAP İÇİNDE TAŞINMASI

- a) Genel Kurallar
- b) Miktar (Q) Hesabı ve Miktar Hesabı Gerektirmeyen Durumlar
- c) IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 9.3.A Tablosunun Kullanımı
- ç) Etiketleme, İşaretleme ve Deklarasyon Kuralları
- d) Gönderi Alıştırmaları (Kontrol Listesi Kullanılarak)

2. BÜTÜNLEŞİK PAKET (OVERPACK)

- a) Genel Kurallar
- b) Etiketleme, İşaretleme ve Deklarasyon Kuralları
- c) Gönderi Alıştırmaları (Kontrol Listesi Kullanılarak)

3. İSTİSNAİ MİKTARDA TEHLİKELİ MADDENİN TAŞINMASI

- a) Uygulanabilirlik ve İstisnai Miktarda Taşınmasına İzin Verilen Tehlikeli Maddeler
- b) Taşıma Limitleri; IATA Tehlikeli Maddeler Kurallar Kitabı 2.7.A Tablosunun Kullanımı ve Örnekler
- c) Paketleme, İşaretleme, Dokümantasyon ve Handling Kuralları
- ç) Alıştırmalar

4.GÜN

1. RADYOAKTİF MADDELER

- a) Genel Tekrar (Tanımlama, Sınıflandırma, Paketleme, İşaretleme, Etiketleme, Dokümantasyon)
- b) Gönderi Alıştırmaları (Kontrol Listesi Kullanılarak)

2. TEHLİKELİ MADDELERİN HANDLINGİ (SADECE TAŞIYICI PERSONELİNE)
 - a) Kabul İşlemleri
 - b) Depolama Prosedürleri
 - c) Yükleme Prosedürleri
 - ç) NOTOC (Notification to Captain) – Kaptana Bildirim

5.GÜN

1. RADYOAKTİF MADDELERİN İSTİSNAİ PAKETLERİ
 - a) İstisnai Miktar Paket Çeşitleri
 - b) İşaretleme, Etiketleme ve Dokümantasyon Gereklilikleri
 - c) Alıştırmalar
2. TEHLİKELİ MADDELER İLE İLGİLİ ACİL DURUM HAREKETLERİ
3. GENEL TEKRAR
4. FİNAL SINAVI

Not: Kursun 4. günü, 3 ve 4. bloklar, sadece taşıyıcı veya onun adına çalışan handling acentesi personeli için zorunlu olan "handling prosedürlerini" içeren bölümdür. Acente personeli ve göndericiler için katılım zorunlu değildir.

11. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME İLE İLGİLİ ESASLAR

Kurs sonunda, MEB Özel Kurslar Yönetmeliği'nin ilgili maddesi dikkate alınarak sınav yapılır. Sınavda 100 puan üzerinden en az 80 puan alarak başarılı olan kursiyerlere "Kurs Bitirme Belgesi" verilir.

12. PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ GEREÇLERİ

- a) Güncel IATA Tehlikeli Maddeler Kuralları Kitabı
- b) Tehlikeli Maddeler Kuralları Kitabı
- c) Tehlikeli Maddeler Kuralları Kursu Power Point Sunumu
Tehlikeli Maddeler Kuralları Tazeleme Kursu Power Point Sunumu
- ç) Tehlikeli Maddeler Kuralları Kursu Alıştırmaları
Tehlikeli Maddeler Kuralları Tazeleme Kursu Alıştırmaları
- d) Tehlikeli Madde Sınıflarını Anlatan Film
(Power point sunumu içinde yer alır. Tazeleme kursunda kullanılmaz.)
- e) Tehlikeli Madde Paket Performans Testlerini Anlatan Film
(Power point sunumu içinde yer alır. Tazeleme kursunda kullanılmaz.)
- f) Tehlikeli Madde Risk ve Handling Etiketleri Tablosu
- g) Farkındalık ve Bilgilendirme Amaçlı Tehlikeli Madde Tablosu
- ğ) Bilgisayar
- h) Tepegöz
- ı) Güncel Tehlikeli Maddeler Kontrol Listesi Asetatı